

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus lähenemisviis Atlandi ookeani piirkonna merestrateegiale – Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava 2.0 – „Euroopa Liidu Atlandi ookeani piirkonna säästva, vastupanuvõimelise ja konkurentsivõimelise meremajanduse ajakohastatud tegevuskava““

[COM(2020) 329]

(2021/C 123/08)

Raportöör: **Carlos Manuel TRINDADE (PT-II)**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Komisjon, 23.9.2020
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav sektsioon	põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	11.1.2021
Vastuvõtmine täiskogus	27.1.2021
Täiskogu istungjärk nr	557
Hääletuse tulemus	257/0/7
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee jagab komisjoni seisukohta, et Atlandi ookeani piirkonna ELi liikmesriikide jurisdiktsiooni all oleval mereruumil on põhiroll nende riikide, ent ka terve ELi majanduslikus ja sotsiaalses arengus. Uusimate kättesaadavate andmete põhjal, mis on toodud ka komisjoni teatises, oli Atlandi ookeani meremajanduse kogulisandväärtus 2017. aastal 73,4 miljardit eurot ja sektoris töötas 1,29 miljonit inimest⁽¹⁾.

1.2. Komitee rõhutab ühtlasi, et keskkonnavalase jätkusuutlikkusega seoses tunnustatakse nii ELi kui ka ÜRO tasandil ookeanide võtmerolli süsinikuheite vähendamisel, hapniku tootmisel, inimtoidu tagamisel ning kliimamuutuste ja hapestumise vastu võitlemisel.

1.3. COVID-19 kriisi kontekstis tunnustatakse ühtlasi meremajanduse tähtsust Euroopa majanduse taastamise toetamisel, töökohtade loomisel ning olemasolevate töökohtade säilitamisel.

1.4. Komitee väljendab heameelt Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava 2.0 üle, sest see aitab kaasa majanduse elavdamisele ning töökohtade säilitamisele ja loomisele, samuti rõhustab see ranniku- ja mereökosüsteemide kaitsmist ning panustab kliimamuutuste mõju leevendamisse ja nendega kohanemisse.

1.5. Tegevuskava 2.0 sidumine Euroopa rohelise kokkuleppe põhimõtetega rõhutab meremajanduse keskset rolli jätkusuutlikkusega seotud eesmärkide saavutamisel.

1.6. Komitee tunnustab samuti Euroopa Komisjoni lähenemisviisi Atlandi ookeani piirkonnale: sadamate rolli jätkusuutliku rannikuturismi arendamisel, vesiviljelus, laevaehitus, taastuv mereenergia, innovatsioon, merede ja ookeanidega seotud oskuste arendamine läbi vastava hariduse kvaliteedi edendamise, taastuva mereenergia rolli energiapöörde vahendina ning keskendumine elujõulistele ookeanidele ja vastupanuvõimelistele rannikupiirkondadele.

1.7. Komitee teeb siiski ettepaneku kasutada integreeritumat lähenemist, mis võimaldaks läbi viia projekte, mille raames saaksid erinevate sammaste valdkonnad vabalt koostööd teha.

⁽¹⁾ Statistiliste andmete viitaja tõttu on raske määratleda Euroopa poliitikat, mis oleks kohandatud liikmesriikides valitseva olukorraga, ning selle võrra on neid raskem jälgida. Komitee hinnanguil tuleks tugevalt keskenduda sellele valdkonnale.

1.8. Samuti soovib komitee keskenduda mereruumi planeerimisele ja haldamisele, arvestades et hästi hallatud mereruumi puudumise korral on raske tagada meremajanduse jätkusuutlikku arendamist nii keskkonnakaitse kui ka projektidesse investeerimise vaatepunktist. Komitee hinnangul peetakse mereruumi otstarbekal planeerimisel esmatahtsaks meremajanduse jätkusuutlikku kasvu ning mereressursside tõhusamat kasutamist eri tegevuste vaheliste konfliktide parema lahendamise ja erinevate merendusala tegevuste koostoime abil kooskõlas Euroopa Parlamendi 2020. aasta 15. jaanuaril vastu võetud resolutsiooniga, mille kohaselt tuleb Euroopa rohelisele kokkuleppele lisada merendust puudutav mõõde.

1.9. Komitee hinnangul tuleb tegevuskavas määratleda üldsuunised Atlandi-üleste partnerlussuhete arendamiseks, arvestades et Atlandi vesikonnas on mitu rannikut ning ookeanil ei ole piire, isegi kui meremajanduse arendamisel edendatakse projekte mereruumis, mille moodustab konkreetsete ELi rannikuriikide suveräänne territoorium.

1.10. Komitee märgib kahetsusega, et kalanduse ja turismi valdkonnas puuduvad eesmärgid ja meetmed, ning soovib komisjonil omistada kõnealustele tegevustele suuremat kaalu.

1.11. Komitee peab negatiivseks ka seda, et komisjon ei ole määratlenud konkreetseid meetmeid ja eesmärgid saarestike jaoks, arvestades et nende puhul on tegemist on äärepoolseimate piirkondadega, kus meremajandus on veelgi olulisem kui ülejäänud Atlandi ookeani piirkonnas, ning soovib seetõttu komisjonil need kavasse lisada.

1.12. Liikmesriikidevahelistes ning rahvusvahelistes partnerlussuhetes tuleks komitee hinnangul eesmärgid ja reeglid selgelt määratleda. Komitee hinnangul tuleks lisaks liikmesriikidevahelistele reeglitele pöörata erilist tähelepanu partnerlusraamistikule kolmandate Euroopa riikidega, näiteks Ühendkuningriigi, Norra ja Islandiga. Komitee arvates tuleks eriti Ühendkuningriigi puhul erilist tähelepanu pöörata meetmetele, millega hoitakse ära teabe kadumine või koostöö nõrgenemine.

1.13. Komitee hinnangul ei peaks Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia taolises strateegilises dokumendis rahastamisvahendite osas pelgalt loetlema rahastamisallikaid, vaid tooma välja ka peamised suunised projektide heakskiitmiseks.

1.14. Komitee ettepanekul peaksid innovatsioon, teadusuuringud, ökoloogiline jätkusuutlikkus, sotsiaalsesse arengusse panustamine ja projekti paiknemine hästi korraldatud mereruumis kuuluma rahastamisotsuste tegemiseks kasutatavate kriteeriumite hulka kooskõlas selgelt määratletud näitajaid sisaldava maatriksiga.

1.15. Komitee soovib tungivalt luua eraldi eelarverida tegevuskava 2.0 raames läbiviidavate projektide jaoks, sarnaselt eelarveridadele, mis on loodud teiste tegevusvaldkondade jaoks, mida rahastatakse ELi avaliku sektori vahenditest. Selle puudumise korral jäetakse need projektid tagaplaanile, kui nad esitavad taotlusi rahastamiskavadele, milles need ei ole programmide keskmes.

1.16. Komitee hinnangul aitab käesolevas arvamuses esitatud projektide hindamist ja rahastamist ning nende kontrollimist ja järelevalvet puudutavate soovitude arvessevõtmine tõsta Atlandi ookeani tegevuskava 2.0 rakendamise sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnaalaste tulemuste kvaliteeti ning laiendada nende mõju ulatust.

1.17. Lõpetuseks leiab komitee, et tema varasemates arvamustes esitatud soovitude, eelkõige Atlandi ookeani makropiirkonna loomist ja Atlandi foorumi taastamist puudutavate soovitude järgimine suurendaks tegevuskava eduka rakendamise tõenäosust.

2. Kontekst ja raamistik

2.1. Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia⁽²⁾ võeti vastu 2011. aastal, et toetada meremajanduse säästvat arengut Atlandi ookeani äärses ELi liikmesriikides, ning strateegia elluviimiseks esitas komisjon 2013. aastal Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia tegevuskava⁽³⁾.

⁽²⁾ COM(2011) 782 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX:52011DC0782>.

⁽³⁾ COM(2013) 279 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1395674057421&uri=CELEX:52013DC0279>.

2.2. Komitee analüüsis kõiki neid instrumente ning esitas kaks arvamust, mis sisaldasid teemakohaseid järeldusi ja soovitusi, ⁽⁴⁾ (millest mõni on strateegiliselt oluline Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja keskkondliku arengu jaoks, näiteks võimalus luua Atlandi makropiirkond Läänemere ja Doonau piirkondade eeskujul) mis on endiselt aktuaalsed ja asjakohased.

2.3. Pärast seda on koostatud mitu valdkondlikku strateegiat, mis on mõjutanud Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia eesmärkide saavutamise võimalust ning tõhustanud tegevuskava rakendamist, nende seas järgmised: Euroopa roheline kokkulepe, ⁽⁵⁾ mille Euroopa Komisjon võttis vastu 2019. aasta detsembris, ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2030 ⁽⁶⁾ ja strateegia „Talust taldrikule“ ⁽⁷⁾.

2.4. Neid arenguid arvesse võttes ning COVID-19 pandeemia põhjustatud pretседenditu sotsiaalse ja majandusliku kriisiga toime tulemiseks on Euroopa Komisjoni hinnangul vajalik ajakohastada piirkondliku koostöö prioriteete ning anda uus tõuge säästvale ja töökohti loovale meremajandusele.

2.5. Sellel eesmärgil on Euroopa Komisjon võtnud meetmeid, et korvata koroonaviiruse pandeemia põhjustatud majanduslikku ja sotsiaalset kahju, lükata Euroopa majandus käima ning kaitsta ja luua töökohti. Samuti esitas Euroopa Komisjon uue taastevahendi nimega Next Generation EU ⁽⁸⁾.

2.6. Komitee rõhutab, et ELi jõupingutuste keskmes on jätkusuutlikkus ning nende eesmärk on muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimanetraalseks maailmajaoks.

2.7. Uutes valdkondlikes strateegiates rõhutatakse meremajanduse keskset rolli ELi ja kogu maailma kestlikus arengus ning kliimamuutuste mõju leevendamisel.

2.8. Komisjoni teatistes Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele esitatakse „uus lähenemisviis Atlandi ookeani piirkonna merestrateegiale – Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava 2.0“, mis kujutab endast „Euroopa Liidu Atlandi ookeani piirkonna säästva, vastupanuvõimelise ja konkurentsivõimelise meremajanduse ajakohastatud tegevuskava“ ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾.

2.9. Komisjon märgib, et läbivaadatud tegevuskava põhineb eelmise tegevuskava vahehindamisel ⁽¹¹⁾ ning konsultatsioonidel sidusrühmade ja Atlandi ookeani piirkonnas asuvate liikmesriikidega. Selle vahekokkuvõtte kohaselt on eelmise tegevuskava raames käivitatud üle 1 200 uue merendusprojekti ja tehtud peaaegu kuue miljardi euro väärtuses investeeringuid, peamiselt ELi eelarvest.

2.10. Komitee märgib huviga, et ühes selle hindamise järeldustest rõhutatakse vajadust parandada tegevuskava temaatilist suunitlust ja juhtimisstruktuuri ning luua järelevalveraamistik, ⁽¹²⁾ sest tegemist on soovitustega, mille komitee esitas eespool nimetatud arvamustes.

3. Uus lähenemisviis Atlandi ookeani piirkonna merestrateegiale – Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava 2.0

3.1. Euroopa Komisjon määratleb Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava 2.0 põhieesmärgina Atlandi ookeani piirkonna meremajanduse potentsiaali suurendamise ja realiseerimise, arvestades selle läbi rannikukogukondadele avanevaid suuri võimalusi töökohtade loomiseks, säilitades samal ajal mereökosüsteeme ja panustades kliimamuutuste mõjude leevendamisse kooskõlas kestliku arengu ülemaailmsete kohustuste ning 2019.–2024. aasta poliitiliste prioriteetide, eelkõige Euroopa roheline kokkuleppega.

3.2. Tegevuskava 2.0 on jaotatud neljaks temaatiliseks sambaks, et saavutada seitse eesmärki konkreetsete tegevuste abil, millesse on kaasatud kõik Atlandi ookeani piirkonna sidusrühmad.

3.3. **I sammas** puudutab Atlandi ookeani piirkonna sadamate edendamist meremajanduse värvate ja keskustena.

⁽⁴⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia väljatöötamine“ (ELT C 229, 31.7.2012, lk 24), ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia tegevuskava. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu tagamine“ (ELT C 341, 21.11.2013, lk 77).

⁽⁵⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁶⁾ COM(2020) 380 final.

⁽⁷⁾ COM(2020) 381 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 456 final.

⁽⁹⁾ COM(2020) 329 final.

⁽¹⁰⁾ SWD(2020) 140 final.

⁽¹¹⁾ SWD(2018) 49 final, https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2018-49_en.pdf.

⁽¹²⁾ Samas.

3.3.1. Selles sambas käsitletakse sadamate ja sadamaoperaatorite potentsiaalselt suuremat rolli meremajanduse kesksete tegevuste arendamisel, milleks on: rannikuturism, vesiviljelus, laevaehitus ning kasvavad sektorid, näiteks taastuv mereenergia. Samuti võivad nad toimida innovatsiooni katalüsaatoritena neis ja teistes merendusega seotud tegevustes.

3.3.2. Eeldatakse, et sadamatel on omavahelises koostöös võimalik kasutusele võtta fonde aruka taristu kasutuselevõtuks ja merendussektori tekitatava süsinikuheite vähendamiseks.

3.3.3. Tegevuskava kohaselt võimaldavad välja toodud konkreetsed tegevused saavutada kaks eesmärki: sadamad kui Atlandi ookeani piirkonna kaubandusväravad ning sadamad kui ettevõtluse katalüsaatorid.

3.4. **II samba** rõhuasetus on merede ja ookeanidega seotud uute oskuste ning maailmamerealaste teadmiste asjakohase koosluse loomisel, et meelitada noori talente meremajanduse juurde ja suurendada konkurentsivõimet.

3.4.1. Samba keskmes on vajadus valmistada ette senistest paremate teadmiste ja oskustega põlvkonnad.

3.4.2. Sel eesmärgil on tegevuskavas 2.0 sellel sambal kaks konkreetset eesmärki: kvaliteetne haridus, koolitus ja elukestev õpe ning maailmamerealaste teadmiste konsolideerimine.

3.5. **III samba** rõhuasetus on taastuval mereenergial kui kliimanetraalsele majandusele ülemineku võtmelemendil.

3.5.1. Teatistes on märgitud, et Eli Atlandi ookeani piirkond on uute taastuvate mereenergiaallikate arendamise liider ja katsetaja ning et „järgmise arenguetapi, nimelt edukate prototüüpide turuküpsuse saavutamiseks on oluline säilitada tehnoloogiline juhtpositsioon, hoida talente ja tagada taskukohane puhas energia, võttes samas arvesse võimalikku mõju merekeskkonnale ja selle leevendamise viise“.

3.5.2. Tegevuskava 2.0 kohaselt tuleb üks konkreetne eesmärk saavutada selgelt määratletud tegevuste abil: „CO₂-neutraalsuse edendamine taastuva mereenergia abil“.

3.6. **IV sammas** puudutab ookeani elujõulisust ja vastupanuvõimelisi rannikualasid.

3.6.1. Eli Atlandi ookeani rannik on ohualdis, arvestades suuremahulist inimtegevust selles piirkonnas.

3.6.2. Sellele lisanduvad tugevate tormide, üleujutuste, erosiooni ning meretaseme pideva ja aina kiirema tõusu negatiivsed mõjud, mida süvendavad veelgi kliimamuutused, mis kutsuvad esile äärmuslikke ilmastikunähtusi.

3.6.3. Müra ja merereostus, eelkõige plastreostus, on jõudnud väga kõrgele tasemele ning mõjub kahjulikult looduskapitalile ja majandustegevusele.

3.6.4. Tegevuskava kohaselt tuleb võtta meetmeid kliimarisikide juhtimiseks ja nendega kohanemiseks, samuti ringmajanduse, nullsaaste, energiatõhususe ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamise toetamiseks, ühtlasi tuleb neist lähtuda kui arengu ja tööhõive juhtpõhimõtetest.

3.6.5. Selle lähenemise jaoks on tegevuskavas 2.0 määratletud selle samba konkreetsed eesmärgid: rannikualade suurem vastupanuvõime ja võitlus merereostuse vastu.

3.7. Seoses **tegevuskava juhtimisega** tehakse ettepanekud meetmete kohta, mis puudutavad järgmist: koordineerimine, rakendamine ja aruandlus, fondide kasutuselevõtt ja rahastamine.

3.7.1. **Koordineerimine** toimub kahel tasandil: poliitiline koordineerimine, millega tegelevad merendusküsimuste eest vastutavad ministrid, kelle on määranud Atlandi ookeani piirkonnas osalevad riigid, ja piirkondlik koordineerimine, mille tagab Atlandi strateegia komitee, millesse võivad kuuluda ranniku- või teiste piirkondade esindajad.

3.7.2. Tegevuskava **rakendamise ja aruandluse** kohta on kehtestatud reeglid menetluste selgitamiseks.

3.7.2.1. Era- ja avaliku sektori sidusrühmade jaoks on kehtestatud tegevuskava rakendamise, järelevalve- ja aruandlusmehhanismi kehtestamise tingimused, milles rõhutatakse ELi ja asjaomaste liikmesriikide jagatud vastutust.

3.7.2.2. Järelevalve- ja hindamismehhanismiga jälgitakse tegevuskava rakendamist ja hinnatakse selle eesmärkide saavutamise määra, mille põhjal võidakse tegevuskava tulevikus muuta.

3.7.3. Seoses **fondide kasutuselevõtu ja rahastamisega** tasub välja tuua mõned kaalutlused.

3.7.3.1. On rõhutatud, et Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava jaoks ei ole eraldatud vahendeid ELi eelarvest, vaid tegevuskava rahastatakse peamiselt fondidest ja finantsinstrumentidest, mida saab kasutusele võtta riigi või ELi tasandil.

3.7.3.2. Dokumendis on esitatud fondide, programmide ja mehhanismide loetelu, millele ELi liikmesriigid ja rannikupiirkonnad saavad toetuda.

4. Üldised märkused

4.1. Komitee hinnangul on kiiduväärne, et Euroopa Komisjon esitab Atlandi ookeani piirkonna läbivaadatud tegevuskava, mis hõlmab erinevaid hiljuti vastu võetud Euroopa valdkondlikke strateegiaid.

4.2. Komitee tunnustab Euroopa Komisjoni ka selle eest, et läbivaadatud tegevuskavas on arvesse võetud Atlandi ookeani piirkonna merestrategieid ja eelmist tegevuskava puudutavates komitee arvamustes esitatud tähelepanekuid ja soovitusi, eelkõige seoses temaatilise suunitluse, juhtimisstruktuuri ja järelevalveraamistikuga.

4.3. Komitee tunnustab tegevuskava 2.0 struktureeritumat lähenemisviisi, milles järgitakse vahehindamise ja alt üles suunatud konsultatsioonide tulemusi arvestades temaatilist suunitlust rakendatavate meetmete määramiseks.

4.4. Komitee rõhutab, et valitud temaatilised valdkonnad vastavad Euroopa jätkusuutlikkuse eesmärkidele küsimustes, mis puudutavad meremajandusega seotud tegevuste arendamist, töökohtade loomist ja maailmamerealaseid teadmisi, CO₂ heite vähendamise ja puhtale energiale ülemineku edendamist, samuti looduskapitali ning rannikualade ökosüsteemide taastamist ja kaitset.

4.5. Seoses merendusvaldkonna oskuste loomisega soovib komitee võtta meetmeid, et suurendada erialase kogemuse väärtustamist merendusega seotud kutsealade koolitusprogrammide koostamisel.

4.6. Komitee märgib siiski kahetsusega, et kalanduse ja turismi valdkonnas puuduvad eesmärgid ja meetmed, arvestades et nende puhul on tegemist meremajanduse kahe kõige olulisema tegevusvaldkonnaga seoses antava panusega kogulisandväärtusse ja töökohtade loomisse, samuti seoses mõjuga mereökosüsteemile aladel, mis on otseselt hõlmatud Atlandi ookeani piirkonnaga. Seega soovib komitee komisjonil omistada kõnealustele tegevustele suuremat kaalu, et kõrvaldada nimetatud puudus.

4.7. Komitee peab negatiivseks ka seda, et komisjon ei ole määratlenud konkreetseid meetmeid ja eesmärgi saavutamiseks, arvestades et nende puhul on tegemist on äärepoolseimate piirkondadega, kus meremajandus on veelgi olulisem kui ülejäänud Atlandi ookeani piirkonnas, ning soovib seetõttu komisjonil need kavasse lisada.

4.8. Komitee tõstab esile järelevalveraamistiku loomisest tuleneva kvaliteedi paranemise ja läbipaistvuse suurenemise, mis võimaldab tegevuskava tulevikus kohandada selle tulemuslikuks rakendamiseks selle järgi, mil määral on saavutatud eesmärgid.

4.9. Komitee peab kahetsusväärseks, et komisjon pole võtnud arvesse varasemates arvamustes esitatud soovitusi, mis puudutavad Atlandi ookeani makropiirkonna loomist Doonau ja Läänemere makropiirkondade eeskujul ning Atlandi foorumi säilitamist.

5. Erimärkused

5.1. Komitee peab vajalikuks analüüsida tegevuskava 2.0 vastavust ELi merendusvaldkonna strateegiale – Euroopa Liidu **integreeritud merenduspoliitikale** ⁽¹³⁾.

5.2. Integreeritud merenduspoliitika on poliitiline raamistik kõigi merendusega seotud tegevuste ning rannikupiirkondade kestliku arengu edendamiseks, parandades ookeanide, merede, saarte, ranniku- ja äärepoolseimate alade ja merendusvaldkondadega seotud poliitika koordineerimist ning kasutades valdkonnaüleseid vahendeid.

5.3. Integreeritud merenduspoliitika põhieesmärgid ja tegevusvaldkonnad on: viia maksimumini ookeanide ja merede säästev kasutamine, luua merenduspoliitika teadmus- ja innovatsioonibaas, parandada elukvaliteeti rannikupiirkondades, tugevdada ELi juhtpositsiooni rahvusvahelistes merendusküsimustes ookeanide rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil haldamiseks tehtava koostöö tõhustamise abil ja Euroopa naabruspoliitika abil ning suurendada Euroope merenduse nähtavust.

5.4. Integreeritud merenduspoliitika hõlmab järgmisi ühtesulanduvaid poliitikavaldkondi: meremajanduse kasv, ⁽¹⁴⁾ merendusandmed ja -teadmised, ⁽¹⁵⁾ mereruumi planeerimine ning integreeritud mereseire.

5.5. Komitee soovitab, et selles kontekstis loodud teave, andmed ja teadmised oleksid organisatsioonidele, teadus- ja haridusringkondadele ning merega seotud projektidele vabalt ja tasuta kättesaadavad, järgides samas vajaduse korral konfidentsiaalsus- või avalikustamiskriteeriume. Sellega seoses soovitab komitee paremat koordineerimist Atlandi ookeani piirkonna erinevate järelevalveasutuste vahel, et luua tõhusad, juurdepääsetavad ja koostalitlusvõimelised andmebaasid.

5.6. Komitee hinnangul peaks Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia taolises strateegilises dokumendis olema selgelt ja ülevaatlikult välja toodud eesmärgid ning nende saavutamiseks esitatud meetmed. Sel eesmärgil soovitab komitee dokumenti täiustada küsimustes, mis on niisuguse strateegilise dokumendi puhul üliolulised.

5.7. Komitee hinnangul omistatakse tegevuskavas 2.0 suurt tähtsust meremajandusele ja merealastele teadmistele ning väärtustatakse neid, mis on tervitatav. Siiski soovitab ta võtta nõuetekohaselt arvesse mereruumi planeerimise ja haldamise ning rahvusvaheliste partnerlussuhete tähtsust.

5.8. Seoses **mereruumi planeerimise ja haldamisega** on inimtegevuse suurenev mõju ookeanidele ning kiiresti kasvav nõudlus ja konkurents mereruumi kasutamiseks eri eesmärkidel, nagu kalastamiseks, taastuenergia rajatiste paigaldamiseks ja ökosüsteemide kaitseks, näidanud tungivat vajadust ookeanide integreeritud haldamise ja mereruumi planeerimise raamistiku kehtestamise järele ⁽¹⁶⁾.

5.8.1. Komitee hinnangul peetakse mereruumi otstarbekal planeerimisel esmatähtsaks meremajanduse jätkusuutlikku kasvu ning mereressursside tõhusamat kasutamist konfliktide parema lahendamise ja erinevate merendusala tegevuste suurema koostoime abil kooskõlas Euroopa Parlamendi 2020. aasta 15. jaanuaril vastu võetud resolutsiooniga, mille kohaselt tuleb Euroopa rohelisele kokkuleppele lisada merendust puudutav mõde.

5.8.2. Ühisel Euroopa mereruumi planeerimise raamistikul on mitu eelist: see hõlbustab valdkondadevaheliste konfliktide vähendamist ning loob sünergiaid erinevate tegevuste vahel, soodustab investeringuid, suurendades nende prognoositavust, läbipaistvust ja selgeid reegleid, tõhustab liikmesriikidevahelist koostööd energiatootmise võrgustike ja platvormide, mereteede, gaasitorude, veealuste kaablite ja teiste tegevuste arendamisel, ent samuti võimaldab see kehtestada ühtseid kaitsealade võrgustikke ning kaitseb keskkonda negatiivsete mõjude varajase avastamise ja ruumi mitmeotstarbelise kasutamise abil.

5.8.3. Mereruumi planeerimise programmide koostamise edendamine, mereruumi planeerimise parendamine 2021. aasta tähtaegadest kinni pidades ja erinevate liikmesriikide tegevuse koordineerimine aitavad kaasa kõigi Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia ja integreeritud merenduspoliitika keskkonnaalase, sotsiaalse- ja majandusliku kestlikkuse eesmärkide saavutamisele.

⁽¹³⁾ COM(2007) 575 final.

⁽¹⁴⁾ COM(2012) 494 final; COM(2014) 254 final; COM(2008) 768 final; COM(2013) 229 final; COM(2014) 8 final; COM(2014) 86 final; strateegiline tegevuskava „Euroopa ookeanienergia ehitamine“.

⁽¹⁵⁾ Strateegiline tegevuskava „Merealased teadmised 2020“ (SWD(2014) 149 final).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/89/EL (ELT L 257, 28.8.2014, lk 135).

5.8.4. Sel eesmärgil on komitee hinnangul vajalik, et Atlandi ookeani piirkonna merestrategia tegevuskava 2.0 hõlmaks seda teemat, sest selleta on raske tagada meremajanduse jätkusuutlikku arendamist nii keskkonnakaitse kui ka projektidesse investeerimise vaatepunktist.

5.8.5. Komitee soovib tegevuskavas 2.0 panna veel rohkem rõhku mereruumi planeerimise tähtsusele meremajanduse arendamisel, eelkõige I, II ja IV sammast puudutavates küsimustes.

5.8.6. Komitee soovib ühtlasi, et kavandatud järelevalve ja hindamine toimuks mereruumi planeerimise raames ja asjakohaste näitajate põhjal ning et rahastuse eraldamise eeltingimuseks seatakse nõue, et projektid viiakse läbi hästi korraldatud mereruumis.

5.9. **Liikmesriikidevahelistes ja rahvusvahelistes partnerlussuhetes** tuleks komitee hinnangul eesmärgid ja reeglid selgelt määratleda.

5.9.1. Atlandi vesikonnas on mitu rannikut ning ookeanil ei ole piire. Seetõttu tuleks komitee hinnangul tegevuskava 2.0 nelja samba raames uurida võimalusi partnerlussuhete loomiseks sotsiaal-, keskkonna- ja majandusvaldkonnas, samuti innovatsiooni ja teadusuuringute valdkonnas.

5.9.2. Komitee hinnangul tuleks lisaks liikmesriikidevahelistele reeglitele pöörata erilist tähelepanu partnerlusraamistiku kolmandate Euroopa riikidega, näiteks Ühendkuningriigi, Norra ja Islandiga. Komitee arvates tuleks eriti Ühendkuningriigi puhul erilist tähelepanu pöörata meetmetele, millega hoitakse ära teabe kadumine või koostöö nõrgenemine.

5.9.3. Hoolimata sellest, et meremajanduse arendamisega püütakse projekte läbi viia mereruumis, mille moodustavad ELi rannikuriikide suveräänsed territooriumid, soovib komitee, et Atlandi ookeani piirkonna merestrategia tegevuskavas oleks defineeritud Atlandi-üleste partnerlussuhete peamised suunised, nii Atlandi ookeani rannikul paiknevate Ameerika kui ka Aafrika riikidega ⁽¹⁷⁾.

5.10. Seoses **fondide kasutuselevõtu ja rahastamisega** soovib komitee tegevuskavas 2.0 täpselt ja üheselt mõistetavalt välja tuua rahastusallikad, vahendite eraldamise reeglid ning projektide tulemuslikkuse jälgimisel ja hindamisel kasutatavad meetodid.

5.10.1. Komitee väljendab heameelt asjaolu üle, et nagu on välja toodud Euroopa Komisjoni teatises, on tegevuskavas esitatud tegevuste rakendamise õnnestumiseks vajalik kombinatsioon liikmesriikide ja ELi eelarvest tehtavatest avaliku sektori investeeringutest ning erakapitalist.

5.10.2. Seetõttu esitatakse teatises nimekiri fondidest ja programmidest, mida liikmesriigid ja nende piirkonnad võivad kasutada. Komitee soovib muuta kõnealuse nimekirja ammendavaks, lisades sellesse muud rahastamismehhanismid, ⁽¹⁸⁾ näiteks Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) toetusmehhanismi, mis on eriti kasulik tulevaste partnerluste raames kolmandate riikidega Euroopas.

5.10.3. Komitee hinnangul ei peaks sellises strateegilises dokumendis nagu Atlandi ookeani piirkonna merestrategia loetlema pelgalt rahastamisallikaid, vaid tooma esile ka peamised suunised projektide heakskiitmise üle otsustamiseks.

5.10.4. Komitee soovib luua selgelt määratletud näitajatega seire- ja hindamismaatriksi, milles võetakse selgesõnaliselt arvesse innovatsiooni, teadusuuringuid, ökoloogilist jätkusuutlikkust, panust sotsiaalsesse arengusse ja integreerumist hästi korraldatud mereruumi, mis on võrdlusalus rahastamisotsuste tegemisel.

⁽¹⁷⁾ Sellega seoses kujutab endast head tava kestliku meremajanduse kõrgetasemeline töörühm, mis koosneb neljateistkümnest riigist, sealhulgas kahest Euroopa riigist (Portugal ja Norra).

⁽¹⁸⁾ EMP toetused — EMP ja Norra toetused on põhjendatavad Islandi, Liechtensteini ja Norra osalemisega siseturul Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga reguleeritud valdkondades.

5.10.5. **Komitee soovib seega tungivalt luua eraldi eelarverida, sarnaselt eelarveridadega, mis on loodud teiste Euroopa vesikondade ja valdkondade jaoks, mida rahastab Euroopa avalik sektor.** Tegelikult ei ole Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava rakendamine ühegi loetletud fondi ega programmi põhieesmärk, mis vähendab võimalust, et see ellu viiakse.

Brüssel, 27. jaanuar 2021

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG

I LISA

ATLANDI OKEAANI PIIRKOND ⁽¹⁾

⁽¹⁾ ECO/306 – CESE 1298/2012.

ATLANDI OKEAANI PIIRKOND – äärepoolseimad piirkonnad

II LISA

PIIRKONDLIK SKP (NUTS 2) ELANIKU KOHTA

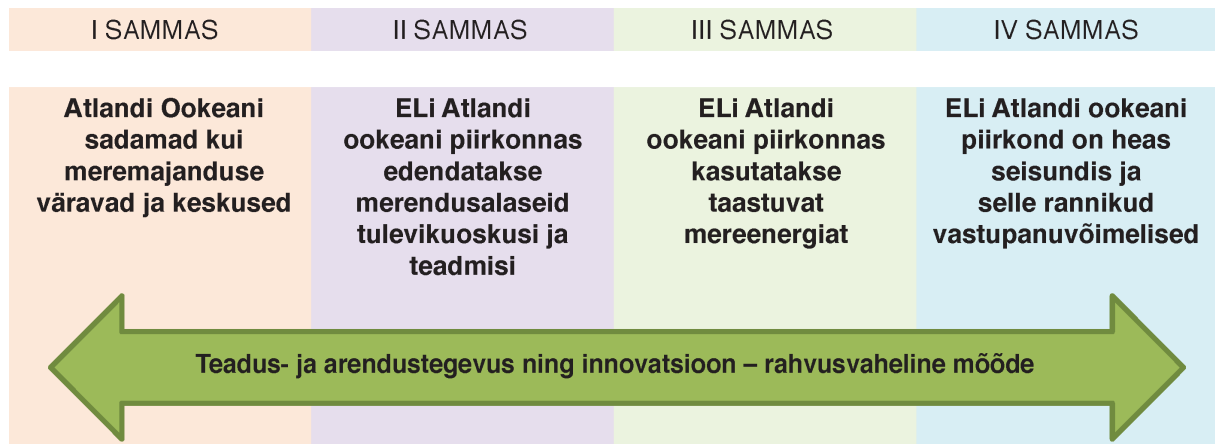
EL 28 ostujõustandard

PIIRKOND	2009	2017
PORTUGAL		
Põhja-Portugal	63,6	65
Algarve	84,6	83
Kesk-Portugal	66,5	67
Lissabon	112,4	100
Alentejo	72,2	72
Assooride autonoomne piirkond	75,2	68
Madeira autonoomne piirkond	104,9	73
HISPAANIA		
Kanaari saared	87,3	75
Andaluusia	79,1	68
Galicía	92,7	82
Astuuria	95,8	82
Kantaabria	100,0	83
Baskimaa	134,4	121
PRANTSUSMAA		
Aquitaine	96,3	91
Poitou-Charentes	86,4	83
Pays de la Loire	96,4	94
Bretagne	90,5	88
Alam-Normandia	84,1	81
Ülem-Normandia	93,0	88
ÜHENDKUNINGRIIK		
Cornwall ja Scilly saared	71,9	68
Devon	86,5	77

PIIRKOND	2009	2017
Hampshire ja Isle of Wight	110,3	104
Dorset ja Somerset	93,5	81
Ida-Wales	99,3	94
Lääne-Wales ja The Valleys	68,4	66
Gloucestershire, Wiltshire ja Bristol/Bathi piirkond	114,1	106
Merseyside	79,2	79
Lancashire	83,4	84
Cheshire	113,1	128
Cumbria	87,6	89
Edela-Šotimaa	99,9	
Highlands and Islands	84,4	93
Põhja-Iirimaa	83,0	81
IIRIMAA		
Border, Midland and Western	88,6	
Lõuna- ja ida-piirkond	142,0	

Allikas: Eurostat. SKP elaniku kohta 2009, 2017.

III LISA

TEGEVUSKAVA 2.0 – TEMAATILISED SAMBAD ⁽¹⁾

⁽¹⁾ COM(2020) 329 final.

IV LISA

TEGEVUSKAVA 2.0 – EESMÄRGID JA MEETMED

I SAMMAS: ATLANDI OOKAANI SADAMAD KUI MEREMAJANDUSE VÄRAVAD JA KESKUSED

Sammas hõlmab **kahte konkreetset eesmärki** ja meetmete kogumit:

1. eesmärk: Sadamad kui Atlandi ookeani piirkonna kaubandusvärvad

Meetmed

- Arendada Atlandi ookeanis TEN-T meremagistraale
- Luua 2025. aastaks roheliste sadamate võrgustik
- Edendada lähimerevedusid Atlandi ookeani piirkonnas lirimaa paremaks integreerimiseks
- Käivitada veeldatud maagaasi käsitlev Atlandi ookeani strateegia
- Töötada välja keskkonnasäästlikud stimuleerimiskavad sadamataristu ajakohastamiseks
- Töötada ühiselt välja Atlandi ookeani sadamate jäätme- ja käitlemiskavad

2. eesmärk: Sadamad kui ettevõtluse katalüsaatorid

Meetmed

- Töötada Atlandi ookeani sadamate jaoks välja sinist majandust kiirendavad kavad, et innovatiivsed ettevõtted saaksid oma tegevust laiendada
- Jagada parimaid tavasid, vahetada ideid ja lahendada probleeme ühiselt
- Laiendada andmekogumist, et see ei piirduks traditsiooniliste (logistika) andmetega
- Suurendada teabevahetust ja andmete kättesaadavust sadamate majandusliku potentsiaali kohta

II SAMMAS: MERENDUSALASED TULEVIKUOSKUSED JA TEADMISED

Sammas hõlmab **kahte konkreetset eesmärki** ja meetmete kogumit:

3. eesmärk: Kvaliteetne haridus, koolitus ja elukestev õpe

Meetmed

- Teha kindlaks merenduslaste oskuste puudujäägid ELi Atlandi ookeani piirkonnas
- Ühtlustada andmekogumist meremajanduse valdkonnas
- Luua ettevõtlusteabe süsteem ja edendada kontaktkeskusi, et parandada koostööd ettevõtete ja koolitusteenuse osutajate vahel

- Teha vastastikuse õppimise kaudu kindlaks parimad tavad tööandjate ja tööotsijate kokkuvimiseks, et selliselt häid ideid saada
- Kasutada olemasolevaid teabeplatvorme töövõimaluste loomiseks ja kasutada ära nende potentsiaali meremajanduse töökohtade jaoks

4. eesmärk: Maailmamerealased teadmised

Meetmed

- Käivitada Atlandi ookeaniga seotud teadmiste katseõppekava
- Luua 2025. aastaks 25 nn Atlandi sinist kooli
- Rakendada maailmamerealaseid teadmisi (levitamine) asjakohastes projektides
- Kasutada Atlandi ookeani ülest noortefoorumit
- Kaasata kodanikke ookeanidega seotud meetmetesse ELi Atlandi ookeani piirkonnas
- Kaasata kodanikke Euroopa merenduspäeva, rahvusvahelise ookeanide päeva ja tulevase EU4Ocean platvormi raames korraldatavatesse üritustesse

III SAMMAS: TAASTUV MEREENERGIA

Sammas sisaldab **ühte konkreetset eesmärki** ja meetmete kogumit:

5. eesmärk: CO₂-neutraalsuse edendamine taastuva mereenergia abil

Meetmed

- Seada konkreetsed eesmärgid taastuva mereenergia kasutuselevõtuks Atlandi ookeani piirkondades, võttes arvesse nende keskkonnamõju
- Määrata kindlaks parimad kohad mere taastuvenergia (sealhulgas avamere tuuleenergia) rajatistele ja nendega piirnevatele sadamatele Atlandi ookeani ääres, võttes arvesse võimalikku mõju merekeskkonnale
- Rakendada stiimuleid innovatiivsete taastuvenergiarajatiste kasutuselevõtuks
- Koondada mitmesugused ELi Atlandi ookeani piirkonda hõlmavad taastuva mereenergia algatused, võttes aluseks Euroopa energiatehnoloogia strateegilise kava (SET-kava) põhimõtted ja selle eesmärkide edendamise
- Suurendada asjakohaste kommunikatsioonivahendite kaudu üldsuse teadlikkust taastuvast mereenergiast Atlandi ookeanis
- Tugevdada koostööd Euroopa ookeanienergiasektoris.
- Töötada välja konkreetne ookeanienergia raamistik ELi Atlandi ookeani piirkonna saarte jaoks

IV SAMMAS: ELUJÕULINE OOKEAN JA VASTUPANUVÕIMELISED RANNIKUALAD

Sammas hõlmab **kahte konkreetset eesmärki** ja meetmete kogumit:

6. eesmärk: Rannikualade suurem vastupanuvõime*Meetmed*

- Luua kõikehõlmav hoiatus- ja seiresüsteem, võttes arvesse kliimamuutustest tingitud tormide ja üleujutuste arvu suurenemist
- Arendada sünergia olemasolevate ELi taristute vahel rannikualade seireks ja kaitseks, samuti hoiatamiseks ja järelevalveks, ning edendada kohapealsete ookeanide vaatluskeskuste arendamist
- Arendada välja katsealad ja -valdkonnad rannikualade kaitsemeetodite katsetamiseks ning edendada looduspõhiseid lahendusi
- Edendada säästvaid tavasid ranniku- ja mereturismis
- Koostada ülevaade riiklikest ja piirkondlikest kliimamuutustega kohanemise strateegiatest ja meetmetest, mis on seotud riskihindamiste ja riskijuhtimiskavadega, jagada parimaid tavasid
- Korraldada Atlandi ookeani rannikukogukondadele teabekampaaniaid
- Harida noori ja rannikukogukondi rannajoone arengu ja meretaseme tõusuga kohanemise võimaluste alal
- Jagada parimaid tavasid mereruumi planeerimise kohaldamise kohta seoses rannikualade kohanemise ja vastupanuvõimega ning kohaldatavate keskkonnamõju hindamiste (KMH, ⁽¹⁾ KSH, ⁽²⁾ AA ⁽³⁾) kohta.
- Kaardistada rannikuäärseid märgalasid nende säilitamiseks ja nende kui CO₂ sidujate rolli jälgimiseks

7. eesmärk: Võitlus merereostuse vastu*Meetmed*

- Töötada välja „prügivabade“ rannikukogukondade katseprojekt
- Kasutada olemasolevaid vahendeid, et teha kindlaks mereprügi peamised allikad, liikumisteed ja kolded, samuti juhuslik või tahtlik merereostus
- Edendada ringmajandusel põhinevaid ettevõtlusmeetmeid, töötada välja stiimulid ja keskkonnaalased sertifitseerimissüsteemid

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/52/EL (ELT L 124, 25.4.2014, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30).

⁽³⁾ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7), muudetud nõukogu direktiiviga 97/62/EÜ (EÜT L 305, 8.11.1997, lk 42), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1), nõukogu direktiiviga 2006/105/EC (EÜT L 363, 20.12.2006, lk 368), nõukogu direktiiviga 2013/17/EL (ELT L 158, 10.6.2013, lk 193).

- Käivitada ühismeetmed, et teavitada üldsust probleemi olemusest, nt rannakoristuspäevad, mil kogukonnad puhastavad üheskoos randasid
 - Edendada mereprügi püüdmise meetmeid, et motiveerida kalureid tavapärase püügi käigus võrkudesse sattunud jäätmeid kaldale tooma
 - Osaleda OSPARi konventsiooni raames mereprügi piirkondliku tegevuskava ühismeetmete rakendamises
 - Edendada merestrategie raamdirektiivi kohaselt ELi liikmesriikidelt nõutavate meetmete koordineeritud ja tõhusat rakendamist võitluses mereprügi ja veealuse müraga.
 - Toetada liidu elanikkonnakaitse mehhanismi ning Bonni ja Lissaboni kokkulepete raames tehtavat tööd tahtliku ja juhusliku reostuse tõhusaks ennetamiseks, selleks valmisolekuks ja sellele reageerimiseks
 - Edendada sektoritevahelist koostööd koordineeritud reageerimiseks merel ja rannaaladel
-